

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministro

2024 m. įsakymu Nr. 1R

ADVOKATŲ, ATSTOVAUJANČIŲ ASMENIMS SPRENDŽIANT JŲ PRIVERSTINIO HOSPITALIZAVIMO IR GYDYMO, BŪTINOJO HOSPITALIZAVIMO IR (AR) BŪTINOJO IZOLIAVIMO, VEIKSNUMO RIBOJIMO KLAUSIMUS, 2024 METŲ SPECIALIŲJŲ MOKYMŲ PROGRAMA

1.

Dėstytojai	Koordinuojantis padalinys
Vilniaus universiteto Teisės fakulteto, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto, Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto ir kitų įstaigų kviestiniai lektoriai	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222

2.

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė ir (ar) nuotolinė	2024 m.	Lietuvių

3.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Advokatai	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Netaikoma

4.

Visas darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
120	40	80

5.

Tikslas		
<p>Suteikti papildomų praktinių žinių, reikalingų advokatams teikiant antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – antrinė teisinė pagalba) asmenims specifinėse civilinėse bylose. Mokymai apima atstovavimo bendruosius aspektus ir ypatumus, atsižvelgiant asmenų savybes, šiose civilinėse bylose:</p> <ol style="list-style-type: none">Dėl priverstinio hospitalizavimo ir gydymo (priverstinio hospitalizavimo ir gydymo pratęsimo).Dėl būtinojo hospitalizavimo ir (ar) būtinojo izoliavimo (būtinojo hospitalizavimo ir (ar) būtinojo izoliavimo pratęsimo).Veiksnumo ribojimo:<ol style="list-style-type: none">Dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ir globos.Dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu.		
Ugdomos kompetencijos	Taikomi metodai	Vertinimo metodai
1. Gebėjimas identifikuoti ir tinkamai pritaikyti civilinės teisės ir civilinį procesą reglamentuojančias teisės	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai	Egzaminas raštu

<p>normas, reikšmingas teikiant antrinę teisinę pagalbą pirmiau minėtose bylose</p> <p>2. Gebėjimas valdyti civilinio proceso eigą, kritiškai analizuoti įvairius duomenis ir jų įrodomąją galią teikiant antrinę teisinę pagalbą</p> <p>3. Gebėjimas išskirti reikšmingas teisės doktrinas ir teismų praktiką, aktualią teikiant antrinę teisinę pagalbą</p>	(diskusijos, atvejų analizė, simuliacinių situacijų analizė, vaidmenų užduotys), savarankiška teisės aktų, teismų praktikos ir kitų šaltinių analizė								
<p>4. Gebėjimas dirbti savarankiškai užtikrinant antrinės teisinės pagalbos teikimą</p> <p>5. Gebėjimas vertinti teismo medicinos, psichologijos ir kitus duomenis, reikšmingus teikiant antrinę teisinę pagalbą asmenims pirmiau minėtose bylose</p> <p>6. Gebėjimas teikti antrinę teisinę pagalbą asmenims remiantis Europos Žmogaus Teisių Teismo standartais</p> <p>7. Gebėjimas remtis Jungtinių Tautų dokumentuose įtvirtintais standartais ir įžvalgomis teikiant antrinę teisinę pagalbą</p>	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (diskusijos, atvejų analizė ir modeliavimas), savarankiška teisės aktų, teismų praktikos ir kitų šaltinių analizė							Egzaminas raštu	
<p>8. Gebėjimas veiksmingai dirbti su kitais civilinio proceso dalyviais, kitų sričių specialistais (pvz., socialiniais darbuotojais, teismo psichologijos ir teismo medicinos ekspertais)</p> <p>9. Gebėjimai, susiję su teismo medicinos tyrimų (ekspertizių) skyrimo ir atlikimo tvarka bei socialinio darbo ypatumais pirmiau minėtose bylose</p>	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (diskusijos, simuliacinių situacijų analizė, vaidmenų užduotys, vaidybiniai žaidimai, darbas grupėse), savarankiška teisės aktų, teismų praktikos ir kitų šaltinių analizė							Egzaminas raštu	
Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiško darbo valandos ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
<p>Atstovavimas sprendžiant priverstinio hospitalizavimo ir gydymo ar būtinojo hospitalizavimo ir (ar) būtinojo izoliavimo (jų pratęsimo) klausimus:</p> <p>1) Psichikos ir elgesio sutrikimų turinčių pacientų hospitalizavimo ypatumai. Lietuvos Respublikos</p>	7		4			11	25	Teisės aktų, teismų praktikos, kitų šaltinių analizė	

<p>psichikos sveikatos priežiūros įstatymo 10, 11, 12, 13, 14 straipsniai</p> <p>2) Informuotas paciento sutikimas dėl skiriamo gydymo, kai pacientas yra neveiksnius toje srityje. Lietuvos Respublikos pacientų žalos atlyginimo įstatymo 14, 15, 16, 17, 18 straipsniai</p> <p>3) Informacijos suteikimas apie paciento būklę, kai asmuo yra vyresnis nei 16 metų, tačiau negali būti laikomas sugebančiu protingai įvertinti savo interesus. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.727, 6.729, 6.736, 6.744 straipsniai</p> <p>4) Priverstinis hospitalizavimas. Civilinio kodekso 2.23, 2.26 straipsniai, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 582 straipsnis</p> <p>5) Priverstinis hospitalizavimas ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija (toliau – ŽTK). Dažniausi pažeidimai taikant priverstinį hospitalizavimą. ŽTK 3, 5 straipsniai</p> <p>6) Priverstinis hospitalizavimas ir Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija (toliau – NTK). NTK 14, 15,16, 25 straipsniai</p> <p>7) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos analizė Dėstytojai: doc. dr. Vīgita Vėbraitė, dr. advokatas Edvinas Bakanauskas, Kornelija Krutulytė</p>									
<p>8) Jungtinių Tautų „QR“ įrankis</p> <p>9) NTK</p> <p>10) Psichikos sveikatos priežiūros įstatymas.</p> <p>Praktinė dalis:</p> <p>1. Medicininė dalis (3 val):</p> <p>1.1. Priverstinio hospitalizavimo ir gydymo, fizinio asmens suvaržymo indikacijos, tikslai ir šiuolaikinė praktika žmogaus teisių požiūriu</p> <p>1.2. Priverstinio hospitalizavimo ir gydymo, būtinojo hospitalizavimo ir (ar) būtinojo izoliavimo (jų pratęsimo) medicininiai vertinimai Lietuvos</p>		9			9	15			Teisės aktų, teismų praktikos, kitų šaltinių analizė

<p>psichiatrijos įstaigose ir socialinės globos namuose</p> <p>1.3. Klausimų formulavimas tokio tipo bylose sveikatos ir žmogaus teisių aspektu</p> <p>1.4. Pavojaus savo ir aplinkinių sveikatai, gyvybei bei turtui vertinimas</p> <p>1.5. Psichikos sveikatos teisinio reglamentavimo rizikos.</p> <p>1.6. Priverstinio gydymo alternatyvų taikymas: informuotas sutikimas, išankstinis nurodymas</p> <p>2. Teisinė dalis (3 val.):</p> <p>2.1. NTK įtvirtintas požiūris į priverstinį hospitalizavimą ir gydymą, būtinajį hospitalizavimą ir (ar) būtinajį izoliavimą, jų pratęsimą</p> <p>2.2. NTK įtvirtinto ir Lietuvoje taikomo požiūrio į priverstinį hospitalizavimą ir gydymą, būtinajį hospitalizavimą ir (ar) būtinajį izoliavimą, jų pratęsimą skirtumai (žmogaus teisių kontekste)</p> <p>2.3. Priverstinio hospitalizavimo ir gydymo, būtinojo hospitalizavimo ir (ar) būtinojo izoliavimo, jų pratęsimo teisiniai vertinimai Lietuvos psichiatrijos įstaigose ir socialinės globos namuose</p> <p>3. Psichologinė dalis (3 val.):</p> <p>3.1. Skirtumai tarp psichosocialinės negalios ir intelekto negalios</p> <p>3.2. Psichosocialinė negalia žmogaus teisių kontekste.</p> <p>3.3. Priverstinio hospitalizavimo ir gydymo, būtinojo hospitalizavimo ir (ar) būtinojo izoliavimo, jų pratęsimo medicininiai vertinimai Lietuvos psichiatrijos įstaigose ir socialinės globos namuose.</p> <p>Dėstytojai: Nijolė Goštautaitė Midttun, Lietuvos psichiatrų asociacijos valdybos narė, gydytoja – psichiatrė; Dovilė Juodkaitė, Lietuvos negalios organizacijų forumo prezidentė, žmogaus teisių ekspertė, teisininkė; Karilė Levickaitė, žmogaus teisių apsaugos ekspertė, psichologė</p>									
Atstovavimas sprendžiant fizinio	7	4				11	20		Teisės

<p>asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ir globos klausimus bei teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu klausimus:</p> <p>1) Neįgaliojo aprūpintojas kaip teisinė alternatyva neveiksnumui tam tikroje srityje. Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 31 straipsnis</p> <p>2) Neveiksnumas ir ribotas veiksnumas tam tikroje srityje ir teisinės alternatyvos. Civilinio kodekso 2.10, 2.10¹, 2.11, 2.11¹, 2.137, 2.137¹, 3.279¹ straipsniai, Civilinio proceso kodekso 509 straipsnis</p> <p>3) Pilnamečių asmenų globa ir rūpyba. Civilinio kodekso 3.277, 3.278, 3.279 straipsniai</p> <p>4) Neveiksnumo ir riboto veiksnumo tam tikroje srityje nustatymo civiliniame procese ypatumai. Civilinio proceso kodekso 462, 463, 464, 464¹, 465, 466, 468, 469, 470, 471, 472, 473,474, 505, 506, 507, 508, 509 straipsniai</p> <p>5) ŽTK pažeidimai susiję su neveiksnumo nustatymu (8 straipsnis)</p> <p>6) NTK įtvirtintas požiūris į neveiksnumą ar ribotą veiksnumą tam tikroje srityje bei globos nustatymą (12 straipsnis). Neįgaliųjų teisių komiteto bendroji pastaba Nr. 1 (2014 m.)</p> <p>7) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos analizė bylose dėl globos bei neveiksnumo ir riboto veiksnumo tam tikroje srityje nustatymo.</p> <p>Dėstytojai: doc. dr. Vígita Vėbraité; dr. advokatas Edvinas Bakanauskas; Kornelija Krutulytė</p>									<p>aktų, teismų praktikos, kitų šaltinių analizė</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>8) Jungtinių Tautų „QR“ įrankis 9) NTK 10) Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komisijos bendrasis komentaras dėl NTK 12 straipsnio 11) Psichikos sveikatos priežiūros įstatymas 12) Socialinių paslaugų įstatymas</p> <p>Praktinė dalis: 1. Medicininė dalis (3 val.): 1.1. Teismo medicininių tyrimų (ekspertizių) skyrimo ir atlikimo tvarka 1.2. Neveiknumo sričių vertinimas ir formulavimas tokio tipo bylose 1.3. Neveiknumo apribojimo medicinai vertinimai Lietuvos psichiatrijos įstaigose ir socialinės globos namuose</p> <p>2. Teisinė dalis (3 val.): 2.1. NTK įtvirtintas požiūris į neveiknumo apribojimus 2.2. NTK įtvirtinto ir Lietuvoje taikomo požiūrio į neveiknumą skirtumai (žmogaus teisių kontekste) 2.3. Neveiknumo apribojimo teisiniai vertinimai Lietuvos psichiatrijos įstaigose ir socialinės globos namuose.</p> <p>3. Socialinio darbo dalis (3 val.): 3.1. Socialinių paslaugų skyrimas kaip alternatyva veiknumo apribojimui 3.2. Neveiknumo sričių nustatymas. Neveiknumo sričių vertinimas 3.3. Išankstinis nurodymas 3.4. Pagalbos priimant sprendimus patirtys 3.5. Planuojami Civilinio kodekso pakeitimo veiknumo ribojimo srityje</p> <p>Dėstytojai: Nijolė Goštautaitė Midttun, Lietuvos psichiatrų asociacijos valdybos narė, gydytoja-psichiatrė; Dovilė Juodkaitė, Lietuvos negalios organizacijų forumo prezidentė, žmogaus teisių apsaugos ekspertė, teisininkė; doc. dr. Rasa Genienė, socialinė darbuotoja</p>			9			9	20	Teisės aktų, teismų praktikos, kitų šaltinių analizė
Iš viso	14	26				40	80	

Vertinimo strategija	Svoris (proc.)	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	100	Mokymų pabaigoje	<p>1 užduotis (50 proc. galutinio vertinimo) Pateiktos situacijos analizė (remiantis teisės aktais, teismų praktika, teisės doktrina). Atsakymas vertinamas pagal 10 balų skalę. Gautas įvertinimas dauginamas iš 0,5.</p> <p>2 užduotis. (50 proc. galutinio vertinimo) Atsakymas į atvirą klausimą (remiantis civilinės teisės, civilinio proceso, psichologijos, socialinio darbo arba teismo medicinos srities žiniomis). Atsakymas vertinamas 10 balų skalėje. Gautas įvertinimas dauginamas iš 0,5.</p> <p>10 balų: puikios žinios ir gebėjimai. Atsakymai argumentuoti, sklandžiai, aiškiai, išsamiai išdėstyta visa reikiama informacija, identifikuota problematika, pateikiamas įvertinimas ir pan.</p> <p>8–9 balai: geros žinios ir gebėjimai. Atsakymai atitinka keliamus reikalavimus, tačiau yra tam tikrų trūkumų (pvz., neišsamiai atsakyta į klausimus).</p> <p>6–7 balai: vidutinės žinios ir gebėjimai. Nemažai klaidų, informacija išdėstyta nesklandžiai, įvardyta ne visa problematika, atsakyta į ne visus klausimus ir pan.</p> <p>4–5 balai: žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, bet tenkina minimalius reikalavimus. Yra esminių klaidų. Informacija pateikiama nestruktūrizuotai, nedemonstruojamas kritinis požiūris, analizė neišsami, netinkamai įvertinta arba identifikuota problematika ir pan.</p> <p>0–3 balai: netenkinami minimalūs reikalavimai.</p> <p>Galutinis vertinimas. 1 užduoties rezultatas + 2 užduoties rezultatas. Siekiant sėkmingai užbaigti programą reikia surinkti ne mažiau kaip 7 balus iš abiejų užduočių.</p> <p>Egzamino trukmė – 4 akademinės valandos</p>

7.

Mokymų šaltiniai				
Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Leidinio numeris ar tomas	Leidinys, nuoroda
D. Pūraitė-Andrikiene	2012	Kai kurie Lietuvos teisės aktuose įtvirtinto neveiksnumo instituto probleminiai aspektai	p. 72-102	Teisės problemos (7 7 (3) (2012 m.))

D. Juodkaitė	2015	Teisinio veiksmo reforma Lietuvoje: nuo sovietinio konteksto iki šiuolaikinių žmogaus teisių standartų		Socialinis darbas: patirtis ir metodai (2015 m., Nr.16 (2))
D. Juodkaitė	2014	Supported decision making model as a tool and form for socialization of people with psychosocial disabilities: legal and social education challenges in Lithuania.	p. 196-212	Lithuanian educology University, Vilnius (2014, 116, No. 4)
J. Jonutytė, G. Šmitienė	2021	Gyvatės kojos. Negalios samprata gyvenimo pasakojimuose.	p. 7-36	Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Pasaulio sveikatos organizacija	2012	Quality Rights tool kit. Assesing and improving quality and human rights in mental health and social care.		
V. Mikelėnas, G. Bartkus, V. Mizaras, Š. Keserauskas	2002	LR civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga.		Justitia
J. Ruškus	2002	Negalės fenomenas	p. 5-55	Šiaulių universiteto leidykla
J. Ruškus, A. Kiaunytė, G. Zaturskis, D. Juodkaite	2020	On the Role Conflict of Social Workers in Lithuania Dealing with the Issue of Legal Capacity of Persons with Disabilities.	p. 108–117	Journal of Human Rights and Social Work (Volume 5)
J. Ruškus, G. Mažeikis	2007	Neįgalumas ir socialinis dalyvavimas. Kritisė patirties ir galimybių Lietuvoje refleksija. Monografija.		VšĮ Šiaulių universiteto leidykla
Pastaba. Konkretūs šaltiniai, su kuriais turės susipažinti mokymų dalyviai, bus nurodyti per paskaitas ir seminarus.				